



IMPORT →

← EXPORT



Fair handel for lønmodtagerne

– 5 KRAV TIL EU

En minirapport om international handel før Europa-Parlamentsvalget

April 2019

5 krav til EU

Det er lykkedes de nordiske lande at forene en stærk konkurrencedygtig eksportsektor med et højt beskyttelsesniveau for de ansatte. Det er helt afgørende, at ansatte oplever social tryghed og støtte til omstillingen på arbejdsmarkedet. Vores levestandard i Nordens små åbne økonomier er afhængig af en god, reguleret international handel, som giver os flere job af høj kvalitet.

Dette er nu på spil. Det handler om politik. Derfor har vi disse 5 krav til EU om fair handel:

1. Handel på lønmodtagernes premisser

EU's indsats for international handel skal finde sted ud fra lønmodtagerens og samfundets forudsætninger. Omstillingerne skal være retfærdige. Lønmodtagerne i både de nordiske lande, Europa og resten af verden skal have deres andel af de store gevinster fra international handel.

2. Reguleret handel med WTO og ILO

Øget protektionisme fra USA's side og voldsom statsstøtte i Kina er gift for de nordiske lande. EU skal arbejde hårdere for at sikre reguleret handel baseret på de fælles regler i WTO og ILO.

3. National handlefrihed for tiltag

Enkelte grupper behøver ikke længere tabe. EU skal give EU/EØS-landene den nødvendige handlefrihed til at sikre de nationale lønniveauer, kompetenceudvikling og overgangsstøtte. En stor del af svaret er *øget kompetence*.

4. Reelle arbejdstagerrettigheder og bæredygtighed i handelsaftalerne

Arbejdere over hele verden må ikke sættes op imod hinanden. I sine tosidige handelsaftaler skal EU lægge magt bag kravene til arbejdstagerrettigheder og klima/miljø. EU skal sikre, at anbefalingerne fra ekspertgrupper rent faktisk bliver anvendt til at skabe forbedringer for arbejdstagerne.

5. Skat fra de multinationale selskaber

International handel er ikke retfærdig, når verdens største virksomheder så som Apple, Facebook, Amazon og Google ikke betaler deres skatter. EU skal øge sine bestræbelser på at sikre at skatteindtægter kommer ind, både for at betale for den offentlige velfærd og for at give virksomhederne lige konkurrencevilkår, så de skaber job.

Opfyldelsen af disse 5 krav er centrale for at sikre den nordiske model, som har givet os færre forskelle, større effektivitet, ligestilling, stabilitet og tillid. Vi tror på, at det også vil bidrage til en god og retfærdig udvikling i Europa som helhed.

Udfordringer

De seneste år har været præget af **et opbrud i den "normale" verdensorden**, hvor truende handelskrige udgør en voksende risiko for udviklingen i verdensøkonomien.

Først og fremmest USA fører an i at udfordre det regelbaserede samarbejde og de internationale institutioner. Men også Kina har et stort ansvar for ubalancerne i international handel. **Kinesisk statsstøtte og prisdumping udgør en stigende fare.**

Derfor er det nu afgørende, at EU går forrest i at forsvare, at **international handel sker inden for ordnede rammer**, der er fastlagt af internationale institutioner som WTO og ILO.

Norden har en afgørende interesse i dette, både af hensyn til beskæftigelsen og til mulighederne for at skabe mere lige konkurrencevilkår mellem landene samt for at fremme menneskerettigheder, faglige rettigheder, klima og miljø.



FN's 17 udviklingsmål.

Tidligere dominerede **handlen med fysiske varer**, såsom køleskabe, landbrugsvarer og metaller. Da var det vigtigste at have fast, lav told.

Nu eksporterer og importerer vi flere tjenester, som fx når et svensk konsulentfirma tager opgaver i Tyskland, eller vi downloader musik fra mobilen. Både varer og tjenester bliver mere komplekse. **Varer som elbiler kan have tusindvis af dele fra snesevis af lande**, med moduler sendt her og der. Af denne årsag bliver produktstandarder og praktiske procedurer vigtigere.

Vellykket handel betyder meget

International handel spiller en afgørende rolle for beskæftigelsen i alle de nordiske lande. Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige er åbne økonomier, som i høj grad er afhængige af en stærk eksport. Det er lykkedes de nordiske lande at forene en stærk konkurrencedygtig eksportsektor med et **højt beskyttelsesniveau for de ansatte**.

Den internationale handel har også spillet **en vigtig rolle i vores velfærd**.



FOTO: TELEMUSEET

Før

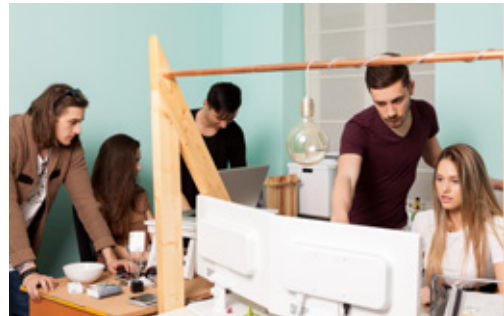


FOTO: COLOURBOX.COM

Nu



FOTO: NORSK INDUSTRIARBEJDERMUSEUM

Før



FOTO: COLOURBOX.COM

Nu

Det tales ofte om "frihandel", men sandheden er, at **markederne for international handel er reguleret og rammet ind af internationale aftaler**. Grundet dette står vores eksportvirksomheder ikke pludselig over for øgede told- og handelshindringer fra stormagterne. Reguleret handel giver ikke mindst mulighed for at fastsætte krav til medarbejderrettigheder, miljø og skat.

Tendenser til øget protektionisme er dermed gift for de nordiske lande.

Vilkårene for international handel er også vigtig for det samlede billede af globaliseringen. **Den voksende globale ulighed skal tages alvorligt, hvis man vil undgå politisk og social uro.** Globaliseringen skal være retfærdig.

Derfor er det afgørende, at man bl.a. **styrker arbejdstageres rettigheder og i højere grad sikrer, at vilkår for arbejdstagerne i indgåede handelsaftaler også bliver implementeret og håndhævet.**

EU er den eneste økonomiske kraft, der fortsat insisterer på, at handel skal foregå inden for de internationale regler, der er sat af bl.a. WTO og ILO. Handelsaftalerne skal også indbefatte OECD's retningslinjer for multinationale selskaber. **Virksomhederne skal opføre sig ordentligt i andre lande.**

Hvad kendetegner EU's handelsaftaler?

- Markedsadgang for varer og tjenester
- Reduktion/fjernelse af tariffer og kvoter
- Godkendelse af standarder og samarbejde om regulering
- Beskyttelse af arbejdstagere og miljø

EU har ansvar for EU medlemmers eksterne handelspolitik.

Vi støtter helt igennem budskabet i ILO-rapporten fra "The Global Commission on the Future of Work" om et tættere samarbejde mellem ILO, WTO og EU.



FOTO: NICOLAS ASFOURI / AFP

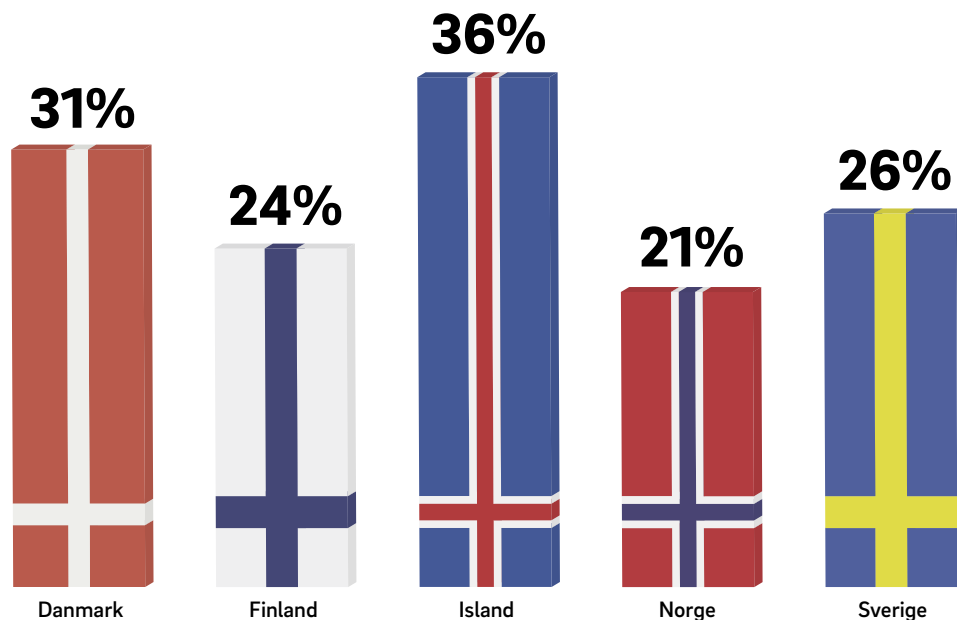
Kinas Xi Jinping og USA's Donald Trump undergraver en reguleret international handel.

Eksport skaber job

Eksport skaber flere arbejdspladser, end man tror, fordi mange selskaber leverer input til eksportvirksomhederne.

Andel af job i nordiske lande, opstået direkte og indirekte ved eksport

KILDE: OECD (2015)



Antal job i nordiske lande, opstået direkte og indirekte ved eksport

KILDE: OECD (2015)

Land	Job i alt	Job skabt av eksport
Danmark 🇩🇰	2 828 000	879 000
Finland 🇫🇮	2 504 000	603 000
Island 🇮🇸	183 000	66 000
Norge 🇳🇴	2 757 000	536 000
Sverige 🇸🇪	4 809 000	1 279 000
Norden i alt	13 081 000	3 363 000

Konkrete forslag

Slik skal EU styrke arbejdstagerrettigheder via handelsaftaler:

Styrkelse af samarbejdet mellem WTO og ILO

Selvom der nu i 80 pct. af handelsaftalerne er referencer til ILO-standarder for arbejdstagerrettigheder, er der stadig behov for, at ILO og WTO finder sammen for i fællesskab at støtte mere fair betingelser for handel. Det vil kræve en fornyet indsats, og her skal de nordiske lande presse EU og EU's øvrige medlemsstater til at tage initiativet.

Mere forpligtende tosidige handelsaftaler

De tosidige handelsaftaler mellem EU og resten af verden skal være mere forpligtende. Skal man kunne handle ordentligt med EU, skal man følge gode regler for arbejdstagerrettigheder og bæredygtighed. Det har hidtidigt fejlet. De nordiske lande bør foreslå EU, at der gennemføres en grundig analyse af, hvilke lande, som man forhandler handelsaftaler med, ikke lever op til grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

Denne analyse skal føre frem til en mere effektiv implementering, som også skal indeholde en realistisk tidsplan for, hvornår de enkelte udeståender skal være bragt på plads. For at kunne gennemføre en mere effektiv implementering vil det også være nødvendigt at identificere behovet for støtte og bistand i processen.

Det vil i praksis betyde, at EU kan stille en række krav, der skal opfyldes, før en aftale kan ratificeres og træde i kraft. Det kan være krav, der knytter sig til ratifikation af ILO-konventioner eller krav om forbedring af den nationale implementering.

Håndhævelse og tvistbilæggelse

Bæredygtighedskapitlet i handelsaftalerne er bindende for parterne, og der er indbygget en klageprocedure og tvistløsningsystem, som indebærer, at man kan indlede formelle konsultationer og nedsætte et ekspertpanel, som kan udarbejde en række anbefalinger, som skal implementeres.

Imidlertid er svagheden, at EU er vejet tilbage fra at anvende denne procedure. Vi observerer desuden, at flere går ind for stærkere reaktioner og mulige sanktioner. Derfor skal der skabes en effektiv procedure for håndhævelse, klageprocedure og tvistbilæggelse. Vi kan ikke blot have sådanne forpligtelser som en anden papirtiger, og reaktionsformerne skal derfor følges omhyggeligt og strammes, så de virker.

EU skal fjerne tvivlen om, hvad der skal ske, såfremt eksperternes anbefalinger ikke efterleves.

Fair handel for lønmodtagerne

Denne rapport er udarbejdet af SAMAKs EU/EØS-gruppe, som ledes af Jeppe Kofod, Socialdemokratiet Danmark, og vicepræsident i S&D-gruppen i Europa-Parlamentet. Rapporten er penneført af Peter Waldorff, FH, Danmark.

Medlemmer SAMAKs EU/EØS-gruppe:

Jeppe Kofod og Peter Hummelgaard, Socialdemokratiet, Heidi Rønne, FH, Tero Shemeikka, SDP, Pia Björkback FFC/SAK, Svein Roald Hansen, Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, LO-N, Marie Granlund og Olle Ludvigsson, Socialdemokraterna, Johan Danielsson, LO-S. Sekretær: SAMAKs generalsekretær Jan-Erik Støstad.

SAMAK består af disse organisationer:

Danmark: Socialdemokratiet, Fagbevægelsens Hovedorganisation FH

Finland: Finlands Socialdemokratiske parti SDP, FFC/SAK

Island: Samfylkingen, ASI

Norge: Arbeiderpartiet, LO

Sverige: Socialdemokraterna, LO

Færøerne: Javnaðarflokkurin

Grønland: Siumut

Åland: Ålands Socialdemokrater

Download rapporten og læs mere om SAMAK på www.samak.info

